

222 SASFIÓKA

Sikerrel zárul az első hazai LIFE-Nature program

© HORVÁTH MÁRTON FELVÉTELE

2005 év végén a Magyarországon jelenleg futó 13, Európai Bizottság által támogatott LIFE-Nature program közül az első között zárult le az MME parlagnas-védelmi programja. A 430 oldalas zárójelentést még jelenleg is értékelik Brüsszelben, azonban a sikeres bírálat-hoz biztató előjelnek tekinthető, hogy programunkat két bizottsági kiadvány is mintaprojektként említi, valamint, hogy 2006 májusában a több mint 700 aktív LIFE projekt közül a „hónap projektjének” választották.

A program három éves időtartama alatt 35%-kal (54-ről 73-ra) nőtt a Magyarországon ismert parlagnas-párok száma, összesen 222 fióka repült ki a megfigyelő-hálózatunk által folyamatosan ellenőrzött fészkekből. A nemzeti parkok segítségével korlátoztunk veszélyeztető emberi tevékenységeket, gyógykezeltünk és vadroptettünk kézre került madarakat, visszahelyeztük a fészkekből viharban kiesett fiókákat.

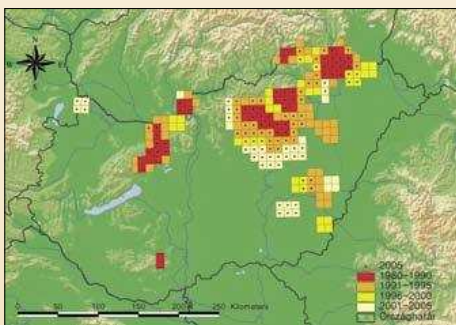
Több mint húsz ezer elektromos szigetelőt gyártattunk és számos műfészket helyeztünk ki. A világon valószínűleg először keltettünk ki mesterségesen mentett parlagnas-tojásokat és a hazai programok közül először alkalmaztuk az állatok műholdas nyomkövetésének módszerét. A számos kutatás eredményeképpen kidolgozott parlagnas-védelmi javaslatok az egyik legrészletesebb hazai fajvédelmi háttéranyaggá válhatnak. Rendszeres sajtóhírek közreadásával, sajtótájékoztatók szervezésével és ismert személyiségek bevonásával sikerült jóval 400 fölé növelni a fajról és a programról hírt adó sajtómegjelenések számát, így projektünk hazánkban az egyik legismertebb természetvédelmi programmá vált.

Reméljük, hogy aktív parlagnas-védelmi programunkat a nemzeti parkokkal együttműködve a jövőben tudjuk folytatni, hiszen továbbra is számos munkát kell elvégezni, hogy a világszerte

veszélyeztetett faj hazai állományának növekedését biztosíthassuk. Az idei évre már sikerült támogatásokat szereznünk: az MME 2006-os parlagnas-programját a BirdLife International és a Lush Retail Ltd. (UK) támogatja.

PROJEKT-LELTÁR (2003 + 2004 + 2005)

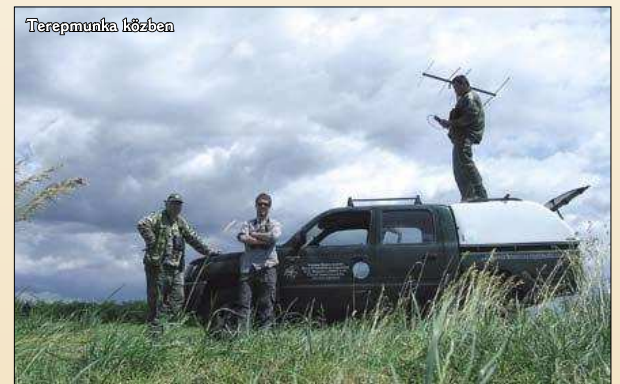
- Fészkelőpárok: 65 + 69 + 73
- Sikeresen költő párok: 43 + 41 + 55
- Kirepült fiókák: 69 + 63 + 90 (összesen: 222)
- Gyűrűzött fiókák: 31 + 36 + 70 (összesen: 139)
- Elpusztult tojások: minimum 16 + 33 + 19 = 68 (ebből megtalálva: 11 + 26 + 13 = 50)
- Elpusztult fiókák: minimum 6 + 11 + 10 = 27 (ebből megtalálva: 5 + 9 + 9 = 23)
- Elpusztulva talált kifejlett parlagnasok: 5 + 4 + 11 = 20

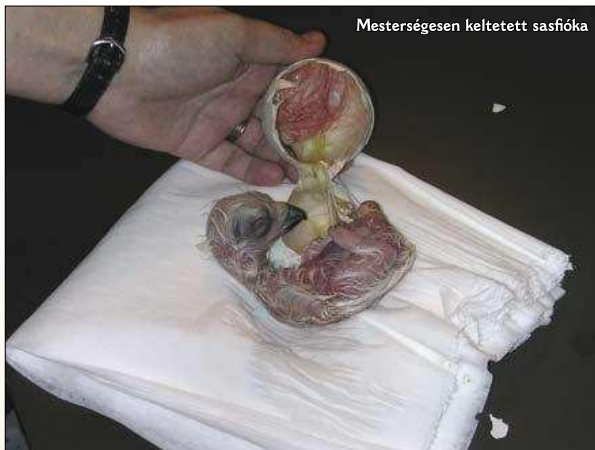

- Parlagnas-monitoringban résztvevők: 81 fő (5 MME-alkalmazott, 36 önkéntes, 40 nemzeti parki alkalmazott)
- Parlagnas-monitoring terepi napok: mintegy 3'000
- Rendszeresen ellenőrzött potenciális territóriumok: 110 (15 000 km²)
- Újonnan azonosított territóriumok: 23
- Fiatal madarak újonnan azonosított időszakos megtelepedési területei: 9
- Komplex parlagnas-monitoring adatbázis és térinformatikai rendszer: 1
- Új adatok a monitoring adatbázisban: mintegy 13'000
- Rádiós nyomkövetővel felszerelt fiatal madarak: 17
- Rádiós nyomkövetővel bemért előfordulások: 487
- Műholdas nyomkövetővel felszerelt fiatal madarak: 9
- Műholdas nyomkövetővel bemért előfordulások: mintegy 1 800
- Országos elektromososzlop-felmérés: 3 (2004.II, 2005.04, 2005.09)
- Országos elektromososzlop-felmérésekben résztvevők: 132 fő
- Ellenőrzött elektromos oszlopok: 6 477
- Megtalált áramütött madarak: 877 (46 faj, 39 290 000 Ft eszmei értékben)
- Legveszélyesebb középfeszültségű vezeték szakaszok digitalizálása: mintegy 2300 km
- Gyártott szigetelők: 21 622 (10 811 oszlopra)
- Országos téli sasszinkron: 2 (2004–2005)
- Országos téli sasszinkronokon résztvevők: 126 + 148 fő
- Megfigyelt teelős sasok: 268 + 284
- Kirakott műfészkek: 40 (21 költés, 29 kirepült fióka)
- Őrzött fészkek: 2 (4 kirepült fióka)
- Fészkek kamerával figyelt költések: 3 (5 kirepült fióka)
- Mesterségesen keltetett és repatriált fiókák: 2 (7 mentett tojásból)
- Repatriált kifejlett madarak: 7 (9 élve kézre került madárból)
- Veszélyeztető emberi tevékenység korlátozása (nemzeti parkokkal): mintegy 25
- Veszélyeztetett fészkek áthelyezése költés előtt: 5

- Meghatározott táplálékmaradványok: 772
- Genetikai vizsgálatokhoz begyűjtött vedlett tollak: 1 878
- Parlagnas-élőhelyek földhasználati térképezése: 760 km²
- Parlagnas-élőhelyek zsákmányállat-felmérése: 200 km²
- Kiadványok:
 - Parlagnas poszter: 7 000 pd
 - Parlagnas sasok kártyanaptár: 12 000 pd
 - Parlagnas sasok pólo: 200 pd
 - „A parlagnas védelme a Kárpát-medencében” kiadvány (8 oldal): 550 pd
 - „Parlagnas-védelem a Kárpát-medencében 2002–2005 – Összefoglaló jelentés” (15 oldal): 500 magyar és 500 angol pd
 - „Középfeszültségű szabadvezetékek és madárpusztulás Magyarországon” kiadvány (30 oldal): 500 pd
- „Elektromos oszlopok és madárvédelem” leporellő (6 oldal): 1'000 pd
- „Parlagnas-védelmi kezelési javaslatok” könyv (158 oldal): 200 magyar és 200 angol pd
- Parlagnas-védelmi, -kutatási módszertani leírások: 21
- Érzékeny Természeti Terület parlagnas-védelmi kezelési javaslata: 1 (Bükkalja)
- Különleges Madárvédelmi Terület bővítési javaslat: 1 terület (Észak-Jászság)
- Honlap: www.imperialeagle.hu
- Projekt találkozik: 4
- Szakmai előadások: 34
- Sajtóhírek: 18
- Sajtótájékoztatók: 8
- Sajtómegjelenések: 415 (112 újságcikk, 74 rádió-, 46 TV- és 183 web-riport)

Mesterségesen keltetett sasfióka

Szülőre várva

Gyűrűzés után

HÁTTÉR

A LIFE-Nature természetvédelmi keret támogatásához szükséges hazai önrészt a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium biztosította. A védelmi program során együttműködtünk az illetékes nemzeti parkokkal (BNP, HNP, KMNP, DINP, FHNP, ANP, BFNP), valamint környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekkel.

Köszönjük mindenkinek, aki segítséget nyújtott a program végrehajtásához! Külön köszönet jár azoknak, akik terepi adatgyűjtésükkel lehetővé tették, hogy szinte naprakész információknak legyen az összes magyarországi parlagisas-pár-

ról és az őket veszélyeztető tényezőkről: Balázs István, Balázs Tibor, Barta Zoltán, Bartha Csaba, Bedő Péter, Béres István, Bezeckzy Árpád, Boldogh Sándor, Borbáth Péter, Czíkora János, Csonka Péter, Darányi László, Demeter Gábor, Domboróczi Gábor, Dudás Miklós, Ecsedi Zoltán, Feldhoffer Attila, Ferenc Attila, Firmánszky Gábor, Fitala Csaba, Fodor István, Forgách Balázs, Gedei Lóránt, Gutermuth Miklós, Harangi István, Harnos Krisztián, Juhász Tibor, Jusztin Balázs, Kazi Róbert, Kaszu Attila, Keskeny Attila, Klébert Antal, Kleszó András, Kovács András, Kovács Béla, Kozma László, Kozma Péter, Kupai Dávid, Lázár Viktor, Lóránt Miklós, Losonczy László, Majercsák Bertalan, Mihók József, Molnár István Lotár, Monoki Ákos, Monori György, Nagy Lajos, Nagy Tamás, Németh Ákos, Oláh János, Óze Péter, Palatitz Péter, Papp Ferenc, Petrovics Zoltán, Pigniczki Csaba, Pongrácz Ádám, Prommer Máttyás, Puskás László, Rózsa Dávid, Sali István, Seres Nándor, Serfőző József, Siklósi Máté, Solt Szabolcs, Solti Béla, Spakovszky Péter, Suta Sándor, Szabó Attila, Szegeédi Zolt, Széll Antal, Szitta Tamás, Tar János, Tihanyi Gábor, Tóth Imre, Tóth László, Tóth Tamás, Tögye János, Urbán László, Urbán Sándor, Vánczi Miklós, Ványi Róbert, Varga Zoltán, Vasas András, Viszló Levente, Zalai Tamás.

A program egyes akcióhoz nélkülözhetetlen segítséget kaptunk további szakértőktől és szervezetektől: AESZ (Frank Tamás, id. és ifj. Ósz Gusztáv, Pásztor Gyula, Dudás Péter, Faragó Zsolt, Kopányi Imre, Mezei László, Wisnovszky Károly), Bernd-Ulrich és Christiane Meyburg, Bihari Zoltán (Debreceni Agrárcentrum), BNPI (Csíkos Valéria, Dudás György, Dudás György, Duska József, Ferencz Attila, Kovács Károly, Schmotzer András, Szabó Szilárd, Tóth László), Boldogh Sándor (ANPI), Danko István (Zemplinske Múzeum), Dellei Adrienne (HM NTSZ), Déri János (Hortobágyi Madárkórház), ÉMÁSZ (Szabó József, Takács Géza), Erdei Péter (Fauna Rt.), FÁNK (Molnár Viktor, Sós Endre), FÖMI (Várad György, Vass Tamás), Frank Tamás (Pro Silva Hungaria), Gutermuth Ádám, Hajdú Mihály (Domoszló), Halas

Műtét közben

Röntgenkép

János (Bodony), Hám István és Hajnalka (Újvidék), HINPI (Gábor Tamás, Kis Róbert, Olajos Péter), Horváth Ferenc (ÖBKI), Jana Táborská, Kalmár Lajos (OGyK), Kelemen József (KRF), Kovács Szilvia (SZIE ÁOTK), KvVM, TvH (Bakó Botond, Haraszthy László, Magyar Gábor, Sashalmi Éva, Schmidt András, Sódor Márton, Tóth Péter, Zsembery Zita), Lubomir Peske, Mihók József, Michael J. McGrady, MME (Drexler Szilárd, Egyházy Ágoston, Fülöp Gyula, Görögh Zoltán, Halmos Gergő, Horváth Zsolt, Karcza Zsolt, Márta Kriszta, Nagy Károly, Nagy Zsolt, Pogonyi Ágnes, Szabó Balázs, Szilvácsku Zsolt, Trautmann Tamás, Vándor Barbara, Zsohovszky András), Molnár Mihály (JNSZM NTSZ), Németh István (ELTE),

Nikola Stojnic (Újvidék), Nógrádi Tímea (MTV), ONTSZ, Központi Szolgálat (Szalkai Gábor, Tóth Miklós, Varga Zsolt), Pintér István (FVM), RPS (Demeter Gábor, Jozef Chavko, Lucia Bobakova, Monika Kovacova, Slavka Sirjova), Standovár Tibor (ELTE), Szabó Attila, SZIE, VVT (Csányi Sándor, Heltai Miklós, Lehoczki Róbert, Szemethy László), Tamás Enikő, Urbán Pál (Egererdő Rt.), Vánczi Olivér, Várnagy Dávid, Vili Nóra (SZIE ÁOTK), Wichmann Gábor (BirdLife Austria).

Horváth Márton, Kovács András, Demeter Iván, Fatér Imre és Bagyura János

Az elmúlt évek fiókái

Szabadság...

Leendő saskutató?